

โครงการสตาร์วอร์สกับญี่ปุ่น

ยงยุทธ ศุภะกะลิน*

ความเป็นมาของโครงการสตาร์วอร์ส โดยสังเขป

ตั้งแต่ระเบิดปรมาณูถูกแรกได้ถล่มประเทศญี่ปุ่น ณ เมืองฮิโรชิมา ในปลายสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อ 6 สิงหาคม 1945 และ 3 วันต่อมาระเบิดปรมาณูที่สองก็ตามมาที่เมืองนางาซากิ เป็นผลให้ทั้งสองเมืองราบเรียบเป็นหน้ากลอง ผู้คนบาดเจ็บล้มตายถึงกว่าแสนคน ทำให้ญี่ปุ่นต้องยอมแพ้สหรัฐฯ อย่างไม่มีเงื่อนไข เมื่อ 2 กันยายน 1945 ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการใช้ระเบิดปรมาณูในสงคราม หรือประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจเร่งผลิตอาวุธประเภทนี้อีกจริงจัง จนกระทั่งในปี ค.ศ.1960 จึงมีการวิตกว่าอีก 10 ปีต่อมาจะมีประเทศที่ผลิตอาวุธปรมาณูมากขึ้น ซึ่งก็เป็นดังที่คาดคิด เพราะมีประเทศต่าง ๆ สนใจผลิตอาวุธนี้และต่อมาได้พัฒนาเป็นอาวุธนิวเคลียร์มากขึ้นด้วย

ปัจจุบันปรากฏว่ามีหลายประเทศมีอาวุธนิวเคลียร์อยู่ในความครอบครอง บางประเทศที่ไม่ได้ผลิตแต่ก็มีศักยภาพของอาวุธประเภทนี้ดังปรากฏรายละเอียดตามรูปที่ 1 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ประเทศที่เปิดเผยเป็นทางการแล้ว 5 ประเทศ คือ สหรัฐฯ โซเวียต อังกฤษ ฝรั่งเศส และจีน
2. ประเทศที่อยู่นอกสนธิสัญญาควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ แต่มีศักยภาพทางอาวุธนิวเคลียร์ คือ ปากีสถาน บราซิล อาร์เจนตินา และแอฟริกาใต้
3. ประเทศที่อยู่ในสนธิสัญญาควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ และมีขีดความสามารถทางนิวเคลียร์สูง คือ ญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก คานาดา อิสราเอล เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์

นอกจากนั้น ยังปรากฏว่ามี 26 ประเทศที่มีเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูเพื่อสันติใช้อยู่รวมทั้งสิ้นถึง 345 เครื่อง อีก 52 ประเทศที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยพลังงานนิวเคลียร์

ประเทศที่กำลังแข่งขันกันอย่างเข้มข้นด้านอาวุธนิวเคลียร์ที่ทั่วโลกกำลังจับตามองอยู่คือสหรัฐฯ และ

*พลเรือโท อดีตเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร

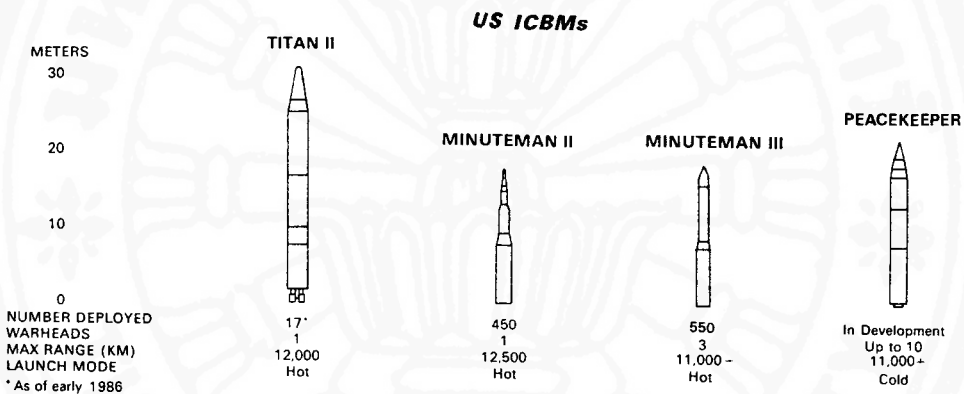
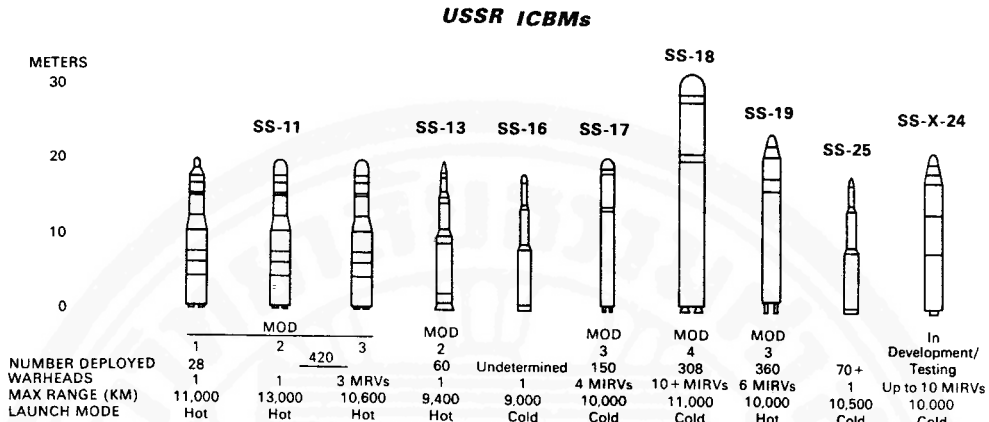


รูปที่ 1 อิโรชิมา ญี่ปุ่น

โซเวียต ซึ่งในปัจจุบัน ปรากฏว่าโซเวียตกำลังนำหน้าสหรัฐฯ ด้วยการพัฒนาระบบการโจมตีรุ่นใหม่ (New Generation) ซึ่งมีขีดความสามารถสูงทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ การพัฒนาขีปนาวุธข้ามทวีป (ICBM) รุ่นที่ 4 (Fourth Generation) ได้ผลสมบูรณ์โซเวียตมีกองเรือดำน้ำขีปนาวุธ (SSBM) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก และได้ต่อเรือชั้น TYPHOON ซึ่งทรงอำนาจอีกหลายลำ ขีปนาวุธ SS-NX-23 ซึ่งเป็นขีปนาวุธระยะไกลขีดความสามารถสูงสุดกำลังจะพร้อมติดตั้งในเรือดำน้ำชั้น DELTA-3 และ DELTA-4 ในเร็ว ๆ นี้ สำหรับการเปรียบเทียบจำนวนขีปนาวุธข้ามทวีปของทั้งสองฝ่ายในปี 1986 จะดูได้จากภาพที่ 2 และประมาณว่าในปี ค.ศ. 1990 โซเวียตจะมีหัวรบนิวเคลียร์กว่า 12,000 นัด และอาจเพิ่มเป็น 15,000 นัดได้ โดยยังอยู่ในกำหนดในสัญญา SALT 2 และถ้าหากโซเวียตจะละเมิดข้อตกลงดังกล่าวก็อาจผลิตหัวรบนิวเคลียร์ได้ถึง 20,000 นัด ภายในกลางปี 1990 ขีดความสามารถ

ดังกล่าวของโซเวียตนี้สหรัฐฯ ทราบดีและก่อให้เกิดการวิตกกังวลเป็นอย่างยิ่ง จึงต้องหาหนทางป้องกันโดยเร่งด่วน

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 1983 ประธานาธิบดีเรแกนได้แถลงทางโทรทัศน์ให้ประชาชนทราบถึงภัยคุกคามทางยุทธศาสตร์ที่จะเกิดจากโซเวียตในอนาคต หลังจากนั้นได้เสนอแนวความคิดเพื่อให้มีการวิจัยและพัฒนาระบบอาวุธที่จะทำลายอาวุธขีปนาวุธของโซเวียตให้ได้ก่อนที่อาวุธนั้นจะเดินทางมาถึงเป้าหมายในอเมริกาโดยได้เสนอโครงการที่เรียกว่า “การเป็นฝ่ายริเริ่มป้องกันทางยุทธศาสตร์” (Strategic Defense Initiative-SDI) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าสตาร์วอร์ส (STARWARS) ตามชื่อภาพยนตร์ ที่มีชื่อเรื่องหนึ่ง โครงการ SDI เป็นโครงการระยะยาว เพื่อการวิจัยพัฒนาระบบการสกัดกั้นและทำลายขีปนาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธศาสตร์ด้วยการใช้ขีปนาวุธ และด้วยการใช้แสง “เลเซอร์” (LASER) กำลังสูงยิงไปยังขีปนาวุธนิวเคลียร์



รูปที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนขีปนาวุธข้ามทวีป ของโซเวียต - สหรัฐฯ ปี 1986

งบประมาณค่าใช้จ่ายแบ่งออกเป็นค่าใช้จ่ายในการวิจัยพัฒนาระบบการค้นหาเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพประมาณ 60,000 ล้านดอลลาร์ การวิจัยพัฒนาระบบแสงเลเซอร์กำลังสูงเพื่อจุดระเบิดหัวรบนิวเคลียร์อยู่ในระหว่าง 100,000-1,000,000 ล้านดอลลาร์ โดยจะทำการโครงการ 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 1985 ถึง 1989 นอกจากนั้นจะมีการปรับงบประมาณค่าใช้จ่ายระหว่างปี 1985 ถึง 1996 ที่ได้รับอนุมัติไว้แล้ว 26,000 ล้านดอลลาร์

บางส่วนมาเพื่อสมทบโครงการนี้ และมีความต้องการที่จะปรับปรุงระบบการป้องกันภัยทางอากาศให้สมบูรณ์ขึ้นในวงเงินประมาณ 50,000 ล้านดอลลาร์

ประธานาธิบดีเรแกนแถลงเพิ่มเติมว่าโครงการดังกล่าวจะรายงานข้อมูลทางเทคนิค การจัดทำโครงการตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่ายเสนอต่อประธานาธิบดีและสมาชิกวุฒิสภาเพื่อพิจารณาตกลงใจได้ในเดือนปี 1990 ว่าจะยอมรับให้มีการจัดตั้งระบบการป้องกัน

ทางยุทธศาสตร์ดังกล่าวหรือไม่ หลังจากนั้นก็จะต้องใช้เวลามากประมาณ 15 ปีเพื่อสร้างระบบอาวุธดังกล่าวให้สมบูรณ์

โครงการ “การเป็นฝ่ายริเริ่มในการป้องกันทางยุทธศาสตร์” ดังกล่าวเรียกย่อว่า SDI เป็นโครงการที่มีความยุ่งยากซับซ้อนในทางเทคนิคเป็นอันมาก แต่พอจะสรุปสั้น ๆ ให้เป็นที่เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการติดตามข่าว ดังต่อไปนี้

จากการประมาณสถานการณ์ขีดความสามารถของโซเวียตในการโจมตีด้วยขีปนาวุธนิวเคลียร์ไปยังสหรัฐฯ ถ้าโซเวียตยิงขีปนาวุธแบบ เอสเอส - 18 ซึ่งแต่ละนัดมี 10 หัวรบ จากฐานยิงในไซบีเรีย ขีปนาวุธจะใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาทีก็จะลงไปถึงเหนือทำเนียบขาวในกรุงวอชิงตัน การเคลื่อนที่ของขีปนาวุธแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 (Boost Phase) เชื้อเพลิงถูกไหม้เป็นพลังงานขับเคลื่อนให้ขีปนาวุธ ลอยตัวขึ้นจากฐานยิง

ขั้นที่ 2 (Post Boost Phase) ขีปนาวุธทะยานขึ้นสู่ท้องฟ้าได้ 5 นาทีก็จะไปถึงขอบนอกของบรรยากาศโลกก็จะปล่อยส่วนหัวรูปกรวยแหลมซึ่งบรรจุหัวรบนิวเคลียร์และเป้าหมายออกไป ต่อมาอีก 5 นาทีก็จะปล่อยหัวรบและเป้าหมายซึ่งทำด้วยอะลูมิเนียมประมาณ 100 ลูก กระจายออกไป

ขั้นที่ 3 (Mid-Course) หัวรบและเป้าหมายจะเดินทางโคจรต่อไปในอวกาศมุ่งสู่เป้าหมายด้วยความเร็วสูงมาก

ขั้นที่ 4 (Re-Entry) หัวรบและเป้าหมายจะพุ่งลงสู่โลก เป้าหมายจะเสียดสีกับอากาศถูกเป็นไฟเผาไหม้ตนเอง ส่วนหัวรบจะพุ่งลงสู่เป้าหมาย

แนวความคิดมูลฐานของโครงการ SDI ก็คือเพื่อสร้างระบบการสกัดกั้นและทำลายขีปนาวุธและหรือ

หัวรบให้ได้ในทุกขั้นตอนของการเคลื่อนที่ ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 ประมาณว่าขีปนาวุธเคลื่อนที่ในแต่ละขั้นจะถูกทำลายได้สูงสุดไม่เกิน 70% หัวรบที่รอดจากการถูกสกัดกั้นจะลงมาระเบิดที่เป้าหมายได้ไม่เกิน 10% ของจำนวนหัวรบทั้งหมดที่ถูกยิงขึ้นจากฐานยิง อย่างไรก็ตามการระเบิดของหัวรบนิวเคลียร์ในบรรยากาศจะทำให้อาณาเขตที่เกิดจากการระเบิดมีกัมมันตรังสีที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ตกลงมาปกคลุมโลกเป็นบริเวณกว้างขวางมาก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำลายหัวรบตั้งแต่เริ่มทะยานขึ้นจากฐานยิง หรือขณะที่อยู่ไกลโลกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ลำแสงเลเซอร์เป็นผลของการดำเนินกรรมวิธีให้เกิด ลำแสงที่มีความเข้มข้นและพลังงานสูงมาก เดินทางด้วยความเร็วเกือบเท่าความเร็วของแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ และสามารถส่งจุมรวมแสงไปในอวกาศได้เป็นระยะทางหลายพันไมล์ เมื่อเดินทางไปถึงขีปนาวุธ หรือหัวรบ หรือเป้าหมายในขณะที่โคจรอยู่ในอวกาศ จุมรวมแสงเลเซอร์ที่จับนิ่งอยู่เพียงจุดเดียวที่เปลือกของโลหะของขีปนาวุธในช่วงระยะเวลาอันสั้น จะทะลุเข้าไปทำลายกลไกของเครื่องยนต์ หรือทำลายหัวรบนิวเคลียร์ได้ ในการที่จะทำให้ลำแสงเลเซอร์เป็นอาวุธสกัดกั้นที่มีประสิทธิภาพ จะต้องติดตั้งเครื่องผลิตแสงเลเซอร์ให้กับดาวเทียมที่โคจรรอบโลกในระดับต่ำ เพื่อให้เข้าสู่ในระยะยิงไปยังขีปนาวุธของโซเวียตที่กำลังจะทะยานขึ้นสู่ท้องฟ้า จำนวนดาวเทียมตามโครงการ SDI คาดว่า จะต้องใช้ดาวเทียมขนาดใหญ่หนักไม่ต่ำกว่า 100 ตัน จำนวนอาจจะถึง 1600 ดวงทีเดียว

เมื่อเดือนธันวาคม 1986 สหรัฐฯ ได้ทดลองการผลิตแสงเลเซอร์ที่เร่งความเข้มด้วยรังสีเอกซ์เรย์จากเตาปฏิกรณ์ปรมาณูขนาดเล็กที่บรรจุไปinyานอวกาศ ขึ้นไปทดลองยิงแสงเลเซอร์จากอวกาศ เพื่อจุด

ระเบิดนิวเคลียร์ซึ่งฝังไว้ใต้ดินลึกถึง 550 เมตร การที่สามารถจุดระเบิดนิวเคลียร์ซึ่งฝังอยู่ใต้ดินได้นั้นเป็นภัยต่อฝ่ายตรงข้ามเป็นอย่างดี เพราะถ้ากำลังแสงเลเซอร์สามารถทะลุลงไปใต้ดินและหินได้ถึง 550 เมตร ก็จะสามารถทะลุน้ำลงไปถึงเรือดำน้ำนิวเคลียร์ของฝ่ายตรงข้ามซึ่งกำลังปฏิบัติการ หรือ กำลังกบดานอยู่ใต้ทะเลได้ เมื่อเป็นดังนี้เรือดำน้ำและเรือดำน้ำนิวเคลียร์ก็จะไม่ปลอดภัยอีกต่อไป ส่วนคลังระเบิดนิวเคลียร์บนบกก็จะถูกทำลายได้ง่าย ๆ ยิ่งกว่านั้นคลังวัตถุระเบิดธรรมดา ก็จะถูกทำลายได้ง่ายกว่าคลังสะสมระเบิดนิวเคลียร์เสียอีก

ปฏิกิริยาของโซเวียต

โซเวียตได้แสดงปฏิกิริยาต่อต้านโครงการ SDI มาโดยลำดับโดยเฉพาะเมื่อได้ทราบว่ามี การทดลองยิงลำแสงเลเซอร์จุดระเบิดนิวเคลียร์ที่ฝังอยู่ใต้พื้นดินของสหรัฐฯ ก็ยิ่งเพิ่มความขุ่นเคืองให้โซเวียตมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่าการใช้แสงเลเซอร์ต่อต้านทางอวกาศต้องใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากและทางสหรัฐฯ กำลังก้าวหน้าไปไกลกว่า ในขณะที่ฝ่ายโซเวียตได้ทุ่มเทการผลิตและสะสมอาวุธนิวเคลียร์ไว้ในจำนวนที่มากกว่าสหรัฐฯ ทั้งทางด้านจรวดขีปนาวุธและหัวรบนิวเคลียร์ ฉะนั้นหากสหรัฐฯ สามารถสร้างปืนแสงเลเซอร์ยิงสกัดขีปนาวุธของสหรัฐฯ ได้แล้ว ฝ่ายสหรัฐฯ ก็สามารถใช้ระเบิดนิวเคลียร์ของตนซึ่งมีอยู่น้อยกว่าไปทำลายเมืองต่าง ๆ ของโซเวียตให้ราบเป็นหน้ากลองได้ โซเวียตจึงเป็นเดือดเป็นแค้นที่สหรัฐฯ คงเดินหน้าตามโครงการดังกล่าว โดยไม่ฟังเสียงและไม่ยอมอ่อนข้อในการเจรจาต่อรองลดอาวุธนิวเคลียร์ในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ และเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาสหรัฐฯ ก็ได้เริ่มทำการทดลองระเบิดนิวเคลียร์อีก 2 ครั้งในช่วงเวลาที่ไม

ห่างกันนัก นับเป็นการเริ่มทดลองในปี 1987 โดยไม่ฟังเสียงการคัดค้านของโซเวียต นายเจนนาดี เกราซิมอฟอธิบดีกรมวิเทศสัมพันธ์ของสหภาพโซเวียตได้กล่าวในการให้สัมภาษณ์ต่อนักข่าวสถานีโทรทัศน์อังกฤษ ว่า การทดลองนิวเคลียร์ของสหรัฐฯ เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่รัฐเนวาดาทำให้โซเวียตรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้นที่จะกลับมาทำการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ต่อไปอีก หลังจากที่ถูกยุติทำการทดลองแต่ฝ่ายเดียวเป็นเวลาถึง 542 วัน ซึ่งระหว่างเวลานั้นสหรัฐฯ ทำการทดลองแต่ฝ่ายเดียวไปถึง 25 ครั้ง

นายเกราซิมอฟกล่าวต่อไปว่า โซเวียตรู้สึกเสียใจอย่างยิ่งที่สหรัฐฯ ไม่ทำตามคำขอร้องของโซเวียตที่เสนอให้เลิกทดลองนิวเคลียร์ และได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างด้วย ดังนั้นโซเวียตจึงไม่อาจจะหยุดทดลองแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไปได้ เพราะจะเป็นอันตรายต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโซเวียตเอง เมื่อสหรัฐฯ ทำการทดลองมากกว่าสักวันหนึ่งสหรัฐฯ อาจจะนำหน้าโซเวียตไปก็ได้

ต่อคำถามที่ว่า การกลับมาทดลองนิวเคลียร์ใหม่ของโซเวียตครั้งนี้จะเป็นการค้นหาเทคโนโลยีใหม่หรือเป็นการสะสมอาวุธนิวเคลียร์แข่งกันอีกครั้ง นายเกราซิมอฟตอบว่า จะเป็นการทดลองเพื่อพิสูจน์วิธีการทดลองแบบใหม่มากกว่า เพราะรัสเซียมีวิธีการทดลองทันสมัยโดยไม่ต้องให้มีการระเบิดจริงขึ้นและยินดีที่จะสอนวิธีการดังกล่าวให้แก่ทางวอชิงตันตลอดเวลาก้าวอชิงตันสนใจ

ฉะนั้นเป็นที่แน่นอนว่าการแข่งขันการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ระหว่างสหรัฐฯ และโซเวียตก็คงจะดำเนินต่อไป รวมทั้งโซเวียตคงจะเร่งรัดการวิจัยพัฒนาระบบอาวุธด้วยแสงเลเซอร์โดยแข่งขันเพื่อให้ทันสหรัฐฯ เพราะอาวุธแสงเลเซอร์ จะไม่ใช่อาวุธทางรับแต่อย่างเดียว แต่จะเป็นอาวุธ “รับทางยุทธศาสตร์และรุกทางยุทธ

วิธี” ซึ่งถ้าหากได้การพัฒนาเรียบร้อยแล้ว ก็จะเป็นอาวุธที่ราคาถูกลงกว่า และมีประสิทธิภาพมากกว่าชิปนาเวจนิวเคลียร์ในอนาคต สหรัฐฯ กำลังนำหนทางด้านนี้ จึงทำให้สหรัฐฯ ไม่ยอมอ่อนข้อในการเจรจาต่อรอง การลดอาวุธทางยุทธศาสตร์กับโซเวียตอีกต่อไปดังกล่าวแล้ว

ทอศนะของญี่ปุ่นต่อโครงการ SDI

ญี่ปุ่นเคยประสบความสำเร็จอย่างแสนสาหัสจากระเบิดปรมาณูมาแล้วเมื่อ 40 กว่าปีก่อนย่อมมีความเกลียดกลัวระบบอาวุธมหาประลัยนี้อย่างเข้ากระดูกดำ จึงได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับระเบิดปรมาณูไว้ 3 ประการ กล่าวคือ “ห้ามสร้าง ห้ามเก็บ และห้ามนำผ่าน” ระบบอาวุธดังกล่าวภายในประเทศญี่ปุ่น

เมื่อเดือนกันยายน 1986 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตกลงใจที่จะเจรจากับรัฐบาลสหรัฐฯ ในการที่จะเข้าร่วมการวิจัยตามโครงการ SDI ตามคำเชิญของรัฐบาลสหรัฐฯ แนวความคิดที่จะเข้าร่วมครั้งนี้รัฐบาลญี่ปุ่นได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ให้ทุนการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยภาคเอกชนประสงค์จะได้รับประโยชน์ทางเทคโนโลยีจากโครงการนี้

โดยหลักการญี่ปุ่นมีสัญญาป้องกันความมั่นคงร่วมกัน “อาโป” กับสหรัฐฯ รัฐบาลญี่ปุ่นตกลงที่จะส่งข้อมูล ตลอดจนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้กับสหรัฐฯ ซึ่งความจริงในระยะหลังๆ นี้ญี่ปุ่นได้พัฒนาความรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานอื่นๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว บางอย่างก็ก้าวหน้ากว่าสหรัฐฯ เสียอีก สหรัฐฯ จึงอยากได้รับความรู้เหล่านั้นนำไปพัฒนาอาวุธให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การตัดสินใจ

ใจของรัฐบาลนาซาโซเน่ ได้ก่อให้เกิดกระแสการคัดค้านอย่างกว้างขวางจากนักการเมืองฝ่ายค้าน นักหนังสือพิมพ์ และประชาชนทั่วไป ต่างพากันวิตกว่ารัฐบาลจะพาญี่ปุ่นจมลึกไปยุทธศาสตร์ระดับโลกของสหรัฐฯ มากขึ้นจนถอนตัวไม่ขึ้น ถ้าเกิดสงครามนิวเคลียร์ขึ้น ประชาชนญี่ปุ่นทั้งชาติอาจจะล่มจมไปในชั่วพริบตาเดียว เพราะชาวญี่ปุ่นอาศัยอยู่ในเกาะเล็ก ๆ ยากแก่การป้องกันอาวุธนิวเคลียร์สำหรับฝ่ายต่อต้านโครงการนี้นั่นเอง เหตุผลว่า การเข้าไปร่วมในโครงการดังกล่าวเป็นการขัดกับมติของรัฐสภาซึ่ง “ห้ามมิให้มีการวิจัยด้านอวกาศ เพื่อการทหาร”

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของบุคคลสำคัญของญี่ปุ่น ซึ่งมีทรรศนะแตกต่างกัน ดังนี้

นายโยอิชิ อันซาอิ* ได้แสดงทรรศนะเห็นด้วย ดังนี้

คำถาม

การไม่เข้าร่วมในโครงการ SDI จะทำให้ญี่ปุ่นล้าหลังในทางเทคโนโลยีหรือไม่

คำตอบ

ค่าใช้จ่ายในการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของญี่ปุ่นปีละประมาณ ล้านล้านเยน ซึ่งเงินค่าใช้จ่ายของภาคเอกชนประมาณ 80% ญี่ปุ่นมีนักวิทยาศาสตร์ประมาณ 380,000 คน จากจำนวนนี้ 60% ทำงานในบริษัทเอกชนซึ่งดำเนินการวิจัยพัฒนาในโครงการที่สำคัญต่างๆ ไม่เหมือนกับสหรัฐฯ และประเทศในยุโรป การวิจัยและพัฒนาของญี่ปุ่นส่วนใหญ่ทำโดยภาคเอกชน และการวิจัยส่วนใหญ่ไม่ใช่ทางทหาร ดังนั้นญี่ปุ่นจะไม่ล้าหลังประเทศอื่นทางเทคโนโลยี ถ้าไม่เข้าร่วมวิจัยโครงการดังกล่าว

*นายอันซาอิ เป็นรองผู้อำนวยการ คณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของ Keidanran, Japan's Federation of Economic Organization.

คำถาม

โครงการ SDI จะฝ่าฝืนมติของรัฐบาลไอเอเอเมื่อปี 1969 ซึ่งห้ามมิให้มีการวิจัยทางอวกาศ เพื่อการทหารหรือไม่

คำตอบ

รัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นมีเจตนารมณ์ระงับสงคราม และห้ามมิให้พัฒนากองทัพเพื่อทำสงคราม แต่ให้มิกองกำลังไว้เพื่อป้องกันตนเอง รัฐบาลญี่ปุ่นเห็นว่าการร่วมโครงการดังกล่าวไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ โครงการ SDI เสนอโดยรัฐบาลสหรัฐฯ โดยมีประเทศในยุโรป และญี่ปุ่นเข้าร่วมด้วย ข้อมติเมื่อปี 1969 ห้ามมิให้มีการวิจัยพัฒนาด้านอวกาศเพื่อการทหาร แต่เราเห็นว่า SDI เป็นโครงการของสหรัฐฯ และการวิจัยส่วนใหญ่กระทำในสหรัฐฯ

คำถาม

การวิจัย SDI จะกระตุ้นให้มีการแข่งขันด้านนิวเคลียร์ยิ่งขึ้นหรือไม่

คำตอบ

ความมุ่งหมายของโครงการ SDI ก็เพื่อให้เกิดสันติภาพ และปฏิบัติไปโดยปราศจากอาวุธนิวเคลียร์ ข้าพเจ้าจึงมองไม่เห็นว่ โครงการนี้จะกระตุ้นให้มีการแข่งขันด้านอาวุธนิวเคลียร์มากยิ่งขึ้น ปัจจุบันโลกมีสันติภาพอยู่ได้เพราะการได้ดุลแห่งอำนาจทางอาวุธระหว่างสหรัฐฯ และโซเวียต แต่สถานการณ์ก็ยังคงมีความตึงเครียด และอยู่ในภาวะอันตราย การสร้างโล่ป้องกันอาวุธนิวเคลียร์จะให้ประเทศต่าง ๆ ระงับการสร้างอาวุธนิวเคลียร์เพิ่มขึ้น เพราะจะไม่เกิดประโยชน์อันใด

คำถาม

ญี่ปุ่นจะเข้าร่วมโครงการหรือไม่ ถ้าหากบริษัท

เอกชนถูกจำกัดมิให้นำเทคโนโลยีที่ได้รับจาก SDI เพื่อนำไปประยุกต์กับธุรกิจการค้า โครงการ SDI จะผลักดันให้ญี่ปุ่นไปสู่การเมืองทางฝ่ายขวามากยิ่งขึ้นหรือไม่

คำตอบ

ท่านจะนำเรื่องดังกล่าวไปเกี่ยวข้องกันไม่ได้โครงการ SDI ไม่มีผลกระทบว่าญี่ปุ่นจะเอนเอียงไปทางขวามากขึ้นในอนาคต รัฐบาลญี่ปุ่นได้แถลงแล้วว่า ญี่ปุ่นตั้งใจจะเข้าร่วมโครงการ SDI แต่ถ้าสหรัฐฯ มีข้อจำกัดมิให้บริษัทเอกชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ได้รับ บริษัทดังกล่าว คงจะไม่เข้าร่วมในการวิจัยด้วยต่อไปเป็นความเห็นคัดค้านของนายโทคุมะ อูซุโนมียา*

คำถาม

ญี่ปุ่นจะสูญเสียทางเทคโนโลยีหรือไม่ ถ้าไม่เข้าร่วมโครงการ SDI

คำตอบ

ไม่ ญี่ปุ่นไม่มีแม้แต่เทคโนโลยีที่จะพยากรณ์การเกิดแผ่นดินไหว แทนที่เราจะไปสร้างอะไรในอวกาศ เราน่าจะสร้างอะไรบนพื้นโลกที่เป็นประโยชน์สำหรับมนุษย์มากกว่าเสียก่อน

คำถาม

โครงการ SDI เป็นโครงการที่สิ้นเปลืองเงินทองหรือไม่

คำตอบ

โครงการ SDI เป็นขั้นของการทำลาย โลกจะไม่ได้รับประโยชน์เป็นแก่นสารอะไร แม้ว่าการวิจัยจะได้ผล โครงการ SDI ถูกเรียกว่าอาวุธทางรับ แต่ในปัจจุบันไม่มีระบบอาวุธใดที่มีวัตถุประสงค์ให้เป็นอาวุธทางรับเพียงหน้าที่เดียวเท่านั้น SDI จึงสามารถใช้เป็นอาวุธทางรุกได้ด้วย

*นายอูซุโนมียา วุฒิสมาชิกอิสระ เป็นผู้ต่อต้านอาวุธนิวเคลียร์อย่างแข็งขัน

คำถาม

โครงการ SDI ขัดต่อมติของรัฐสภาญี่ปุ่น 1969 หรือไม่

คำตอบ

แน่นอน เป็นขั้นตอนที่มุ่งหมายแก้ปัญหาตามวิถีทางทหาร ด้วยการทำลายอาวุธนิวเคลียร์ด้วยแสงเลเซอร์ซึ่งมีฐานยิงอยู่ในอวกาศ จะเป็นครั้งแรกที่สนามรบของโลกขยายออกไปยังอวกาศ

คำถาม

การเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล จะนำญี่ปุ่นไปสู่การเมืองระบบอนุรักษนิยมมากขึ้นหรือไม่

คำตอบ

ไม่ แต่จะทำให้ญี่ปุ่นเดินตามนโยบายของสหรัฐฯ ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแนวทางอนุรักษนิยมหรือไม่ SDI จะไม่เปลี่ยนโครงสร้างทางการเมืองของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีพื้นฐานของประชาธิปไตย แต่เมื่อพูดถึงเรื่องการป้องกัน และ SDI นโยบายต่าง ๆ จะคล้ายคลึงกับสหรัฐฯ ซึ่งค่อนข้างจะก้าวร้าว

คำถาม

ข้อดีของ SDI มีอะไรบ้าง

คำตอบ

ไม่มีข้อดีสักข้อเดียว เป็นสูญญัตติโครงการ SDI นั้น จะมีการลงมติกันอีกครั้งในรัฐสภา เมื่อจะทำข้อตกลง เพื่อกำหนดกรอบให้ญี่ปุ่นเข้าร่วมในโครงการ จะไม่มีการตกลงใจขั้นสุดท้ายถ้าไม่ทราบบทบาทของญี่ปุ่นในเรื่องนี้ สภาใดเอะจะต้องให้สัตยาบันสัญญาดังกล่าวด้วย รัฐบาลญี่ปุ่นจะเดินหน้าโครงการ SDI ระบบการป้องกันทางทหารในอวกาศโดยปราศจากการให้สัตยาบัน ของฝ่ายนิติบัญญัติได้อย่างไร ขณะนี้รัฐบาลยังไม่ได้ตกลงใจเด็ดขาดเรื่องนี้ เพียงแต่เห็นพ้องในความคิดที่จะเข้าร่วมวิจัยตามโครงการ SDI เพื่อมิ

ให้สหรัฐฯ หัวเสียเท่านั้น

โครงการ SDI กับประเทศไทย

โครงการ SDI จัดว่าเป็นโครงการใหญ่ระดับโลก ดังนั้นจะต้องมีผลกระทบไปยังประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยแน่นอน อย่างไรก็ตามความเกี่ยวข้องโดยตรงในช่วงเวลาการวิจัยนั้นประเทศไทยคงจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะเทคโนโลยีและงบประมาณของเรายังไม่เข้าขั้นที่จะไปมีบทบาทด้านนี้ ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์โครงการนี้ในประเทศไทยจึงไม่กว้างขวางนัก อย่างไรก็ตามโครงการนี้จะติดตามความคืบหน้าของโครงการโดยใกล้ชิดต่อไป ส่วนความกระทบกระเทือนทางอ้อมนั้นมียกอย่างแน่นอนดังที่ผู้เขียนขอเสนอข้อสังเกตเพิ่มเติมไว้ดังนี้-

1. สหรัฐฯ ได้เคยส่งเจ้าหน้าที่ชุดหนึ่งเดินทางมายังมิตรประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วยเพื่อบรรยายให้ทราบความมุ่งหมายและแนวความคิดของโครงการ SDI เพื่อให้มิตรประเทศเข้าใจและให้การสนับสนุน สำหรับประเทศไทยได้จัดการบรรยายที่ศูนย์อำนวยการร่วม บก.ทหารสูงสุด เมื่อกลางปี 2528 ผู้รับฟังการบรรยายคือฝ่ายทหารและส่วนราชการพลเรือนบางหน่วย ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าฟังการบรรยายด้วย หลังจากการบรรยายผู้เขียนได้ถามและฝากเป็นข้อสังเกตกับคณะผู้บรรยายว่า ด้วยความจำกัดของทรัพยากรดังนั้นการที่สหรัฐฯ ลงทุนอย่างมหาศาลเพื่อโครงการนี้ ก็จำเป็นจะต้องตัดโครงการบางอย่างออกไป เช่นโครงการช่วยเหลือทางทหาร และทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันยังมีคนที่สมควรได้รับความช่วยเหลือโดยต่อเนื่อง ส่วนการช่วยเหลือทางทหารต่อประเทศไทยในอนาคตจะลดลงหรือไม่ซึ่งทางคณะผู้บรรยายตอบว่า โครงการต่าง ๆ ได้รับการ

จัดสรรเป็นสัดส่วนแล้ว งบประมาณที่ใช้ในโครงการ SDI เมื่อเทียบกับงบประมาณส่วนรวมของทั้งประเทศแล้วน้อยมาก ดังนั้นเห็นว่าโครงการ SDI จะไม่กระทบกระเทือนต่อโครงการเดิมที่สหรัฐฯ มีอยู่ นั่นเป็นคำตอบเมื่อกลางปี 2528 ต่อมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯ ว่าปี 2530 สหรัฐฯ จะตัดการช่วยเหลือทางทหารต่อประเทศต่าง ๆ ลงมาก สำหรับประเทศไทยจะตัดการช่วยเหลือแบบสินเชื่อ (FMS Credit) ซึ่งกองทัพไทยเคยได้รับปีละ 80-90 ล้านดอลลาร์ทั้งหมด แต่จะเพิ่มการช่วยเหลือแบบให้เปล่า ซึ่งกองทัพไทยเคยได้รับเพียงปีละประมาณ 5 ล้านดอลลาร์เพิ่มขึ้น แต่ก็ได้แจ้งว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าใด อย่างไรก็ดีผู้เขียนเห็นว่าการช่วยเหลือแบบให้เปล่าย่อมมีเงื่อนไขมากกว่าระบบสินเชื่อซึ่งกองทัพสามารถเลือกกระบบอาวุธได้ตามที่กองทัพต้องการ แต่การช่วยเหลือแบบให้เปล่าส่วนใหญ่มักจะเป็นการช่วยเหลือยุทโธปกรณ์ที่ทางสหรัฐฯ ประสงค์จะให้ ซึ่งอาจมีใช่เป็นความต้องการของกองทัพอย่างแท้จริง อันอาจเป็นปัญหาต่อกำลังรบของกองทัพไทยในอนาคตได้นอกจากนั้น เรื่องราคาสินค้าที่จะช่วยเหลือตามโครงการนี้จะถูกกำหนดโดยทางสหรัฐฯ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาวางบที่ได้รับการช่วยเหลือด้วยการให้เปล่าที่อาจจะเพิ่มขึ้น จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงสำหรับกองทัพไทยเพียงใด

การลดการช่วยเหลือทางทหารตามที่กล่าวมาแล้ว ถ้าไม่ใช่เพราะสหรัฐฯ ต้องนำงบประมาณไปใช้ในโครงการอื่น ๆ ที่สหรัฐฯ ถือว่าเป็นความสำคัญสำหรับตนเองแล้ว ก็จะเป็นเพราะอะไรเล่า

2. ในปี 2529 ซึ่งเป็นปีที่สหรัฐฯ ประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ จึงทำให้สหรัฐฯ ดำเนินการทุกวิถี

ทางที่จะแก้ไขสถานการณ์ เช่นการกีดกันทางการค้า ด้วยการออกกฎหมายต่าง ๆ การเพิ่มภาษีศุลกากร การตัดทอนโควต้า รวมทั้งการให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรของตนเพื่อท่มผลิตผลทางเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวออกไปยังตลาดต่างประเทศในราคาต่ำ เป็นผลกระทบกระเทือนต่อประเทศไทยซึ่งสหรัฐฯ ยืนยันหนักแน่นว่าเป็น “เพื่อน” ดังที่ทราบกันดีในปัจจุบันนั้น อาจจะเป็นผลทางอ้อมมาจากโครงการ SDI ก็ได้ใครจะรู้แต่อย่างน้อยก็ทำให้เราเข้าใจคำว่า “เพื่อน” ในทหระณะของสหรัฐฯ ได้ดีมิใช่หรือ

สรุป

1. การแข่งขันกันของสหรัฐฯ และโซเวียตในเรื่องอาวุธนิวเคลียร์และแสงเลเซอร์ คงจะดำเนินต่อไปอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น เพราะโซเวียตยอมไม่ยอมที่จะให้อาวุธนิวเคลียร์ที่ตนลงทุนลงแรงมาเป็นอันมาก และอยู่ในฐานะได้เปรียบสหรัฐฯ จะต้องหมดความหมายไป โดยจะต้องเร่งการวิจัยทางด้านเลเซอร์ขึ้นให้ทันสหรัฐฯ ซึ่งมีทางเป็นไปได้มาก เพราะโซเวียตมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อกูล เช่น นักวิทยาศาสตร์ชั้นดีจากเยอรมัน ความรวดเร็วในการตกลงใจ เป็นต้น และถ้าเรามองดูเหตุการณ์ในอดีตว่า สหรัฐฯเป็นผู้เริ่มการใช้ระเบิดนิวเคลียร์ก่อนโซเวียตหลายปี ก็ยังปล่อยให้โซเวียตตามทันแล้วแข่งหน้าไปได้ เรื่องของแสงเลเซอร์ก็อาจจะลงเอยทำนองเดียวกันก็ได้ อย่างไรก็ดีในทางตรงกันข้ามหากโซเวียตเห็นว่าสหรัฐฯ ก้าวหน้าเกินไปจนตนตามไม่ทันเสียแล้วก็อาจจะตกลงใจ “ตัดไฟเสียแต่ต้นลม” ก็มีทางว่าจะเป็นไปได้เหมือนกัน

2. ญ่ปุ่นประสบความเจ็บปวดจากอาวุธปรมาณูมาแล้ว น่าจะไม่ยอมทิ้งการติดตามเทคโนโลยีด้านนี้ซึ่งเป็นด้านการป้องกันนิวเคลียร์ ดังนั้นถ้าหากไม่มีเงื่อนไข

ไขจำกัดมากเกินไปญี่ปุ่นก็จะเข้าร่วมในโครงการวิจัย SDI ด้วย

3. ปัจจุบันความรู้เรื่องแสงเลเซอร์ไม่ใช่เรื่องลึกลับดำมืดอย่างไร มหาวิทยาลัยของไทยหลายแห่งได้เริ่มค้นคว้าและทดลองผลิตเพื่อกิจการอุตสาหกรรมกันแล้ว ถ้าหากมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อให้ผลิตเพื่อการทหารด้วย ก็จะเป็นโยชนอย่างมหาศาลต่อกองทัพไทย จึงขอฝากให้ภรรยานำไปพิจารณาตามสมควรด้วย เราอาจจะต้องมีการลงทุนมากในระยะแรก แต่การที่จะทำให้เราติดตามเขาในทางเทคโนโลยีนั้นย่อมจะให้ผลคุ้มค่าในอนาคตอย่างแน่นอน

4. ความริเริ่มในการนำแสงเลเซอร์มาเป็นอาวุธของสหรัฐฯ เป็นการยั่วยุให้มีการแข่งขันกันสร้างอาวุธมหาประลัยเพิ่มขึ้นอีกระบบหนึ่ง สหรัฐฯ และโซเวียตก็จะทุ่มทรัพยากรวิจัยและผลิต อันเป็นการนำโลกใกล้ความพิณาศเข้าไปทุกที หัวรบนิวเคลียร์ที่ทั้งสองฝ่ายมีอยู่ประมาณฝ่ายละกว่าหมื่นนัด ซึ่งก็ไม่เข้าใจว่าจะสะสมกันไว้ทำไมมากมายอย่างนั้น เพราะเพียงฝ่ายละ 100 นัดก็พอจะทำลายกันให้ราบเป็นหน้ากลองไปได้แล้ว จำนวนผลิตที่มากขึ้นจึงเป็นการเตรียมเผื่อไว้สำหรับประเทศอื่น ๆ ด้วย การแข่งขันดังกล่าวคงจะถึงวันหนึ่งที่ทรัพยากรซึ่งมีอยู่จำกัดไม่อาจตอบสนองได้ หรือเมื่อการเจรจาทางการเมืองไม่ประสบผลสำเร็จเมื่อนั้นอาวุธดังกล่าวจะถูกนำมาใช้ แล้วก็จะเกิดผลสมใจของทั้งสองฝ่าย คือ พิณาศด้วยกัน และจะไม่เพียงแต่ 2 ประเทศเท่านั้น แต่จะกระทบกระเทือนถึงประเทศเล็กประเทศน้อยต่าง ๆ ด้วย ภาซิดที่ว่า “ข้างสารชนกัน หย้าแพรกต้องแหลกราน” ประเทศไทยเราเป็นประเทศเล็กจึงไม่สมควรที่จะทำตนเป็นหย้าแพรกที่อยู่ใต้อาณัติของข้างชนกัน แต่ควรจะเป็นหย้าที่อยู่ห่างไกลจากบริเวณดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นั่นคือประเทศไทยไม่ควรจะ

เพิ่มพละสำคัญทางยุทธศาสตร์ของตนเองขึ้น อะไรที่จะทำให้ประเทศอภิมหาอำนาจสนใจและประสงคจะเข้ามา มีอิทธิพลแล้วควรหลีกเลี่ยง เช่นตอนนี้นักลั่งพิจารณาชุดคอคอดกระกันอยู่ (ไม่ทราบวัตถุประสงค์ที่แน่นอน) ยังไม่แน่ว่าจะเอาอย่างไรกันซึ่งถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นก็บอกได้เลยว่าจะทำให้ประเทศไทยมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้น ประเทศอภิมหาอำนาจจะต้องสนใจเข้ามาแข่งขันการสร้างอิทธิพลอย่างแน่นอน จึงขอฝากเป็นข้อพิจารณาประกอบไว้ด้วย อีกเรื่องหนึ่งก็คือการมีกองทหารต่างชาติตั้งอยู่ในประเทศ ก็จะเป็นการทำให้ประเทศไทยมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงสมควรที่จะได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติให้แน่นอนด้วย

ก่อนจบผู้เขียนขอเรียนว่า ประวัติศาสตร์ชาติไทยได้บันทึกไว้ให้ชาวไทยทุกคนภูมิใจเป็นอย่างยิ่งว่า ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199-2231) ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทัดเทียมประเทศยุโรป เรามีเรือกำปั่นเดินสมุทรใช้เพื่อการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย และประเทศในยุโรป ทั้งยังได้ต่อเรือสำเภาแบบจีนและเรือกำปั่นแบบฝรั่งขึ้นใช้เองและส่งไปขายยังต่างประเทศ ก่อนที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจะเกิดประมาณ 100 ปีเสียอีก ปัจจุบันอเมริกาเขาเดินทางไปออกนอกโลกหลายปีแล้ว แต่ประเทศไทยก็ยังคงลนถั่วมเตี้ยมอยู่อย่างนี้ ผู้เขียนเห็นว่ามีอะไรหลายอย่างที่เราตามเขาไม่ทันก็อาจจะต้องยอม แต่เมื่อพูดถึงเรื่องความรู้และความคิดแล้ว ก็ควรตามเขาให้ทันบ้างก็ยังดี

1 มีนาคม 2530

บรรณานุกรม

1. “อาวุธสตาร์วอร์” โดย นาวาเอกวิโรจน์ ศุภกาญจน์ หนังสือนาวีกาศาสตร์ เดือนมกราคม 2529.
2. “แสงมหาประลัยหรือไฟบรรลัยกัลป์” โดย “จาริก” หนังสือนาวีกาศาสตร์ เดือนพฤษภาคม 2529.
3. “ประวัติการทหารเรือไทย” โดย พลเรือตรีเชน บัณฑิตานนท์ โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ.
4. “รู้จักญี่ปุ่น : การเมือง” โดย ดร.ขุนทอง อินทร์ไทย สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
5. “Who has the Bomb” TIME, June 3, 1985.
6. “Should Japan Join ‘STAR WARS?’” ASIaweek, January 4, 1987.
7. “Soviet Military Power” Fifth Edition, March 1986. For sale by Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office, Washington D.C. 20402.